

Elo Rinpoče

„Savstarpēji atkarīgā rašanās Samsāras Riteņa attēlojumā”.
No grāmatas „Lamrima būtības īss paskaidrojums”

Jūtošo būtņu cikliskā eksistence Samsāras valgos, kā arī savstarpēji atkarīgās rašanās divpadsmit posmu formula ir simboliski attēlota „Samsāras Riteņa” attēlā.

Attēla „Samsāras Riteņa” izcelšanās vēsture tiek skaidrota šādi: Budam Šakjamuni bija māceklis, žēlsirdīgais valdnieks Bimbisara. Viņš dzīvoja Radžagrihā. Reiz viņš nolēma iepazīties ar ziemeļu zemju valdnieku Utrojanu. Utrojana viņam sūtīja daudzas vērtīgas dāvanas, un pēc tradīcijas, Bimbisaram vajadzēja atbildēt ar vēl vērtīgākām dāvanām. Ministri ilgi laizīja galvas, kādus dārgumus dāvināt Utrojanam. Un beigu beigās nonāca pie secinājuma, ka jālūdz padoms Budam. Buda ieteica valdniekam Utrojanam uzdāvināt „Samsāras Riteņa” attēlu ar divu šloku (dzejas četrindes) komentāriem par to. Viņš apgalvoja, ka šī dāvana ir

daudz vērtīgāka kā visas Bimbasaras valsts dārglietas kopā ņemtas. Kā arī saņēmajam tiks sniegts milzīgs labums. Runā, ka saņēmis šo dāvanu, Utrojana esot sasniedzis Četras Cildenās Patiesības. Tādu pašu dāvanu valdnieks Bimbasara nosūtīja Šrilankas salas princesei Mukaltai, kura savukārt sasniedza arhata stāvokli. Šis attēls nesa milzīgu labumu ne tikai valdniekiem, bet arī neskaitāmiem valdnieka Bimbasaras pavalstniekiem. Valdnieks pats izskaidroja šā zīmējuma nozīmi. Rezultātā cilvēki sāka saprast, kur slēpjas ciešanu cēlonis, saskatīt Atbrīvošanās Ceļu, un uzsākt Dharmas praksi.

Šodien „Samsāras Riteņa” attēls ir plaši izplatīts budisma pasaulē. Praktiski visos budistu klosteros to novieto tuvāk ārdurvīm. Šai bildei ir ļoti dziļa nozīme: no vienas puses tā rada bailes no zemākajām pasaulēm, no otras – mudina censties sasniegt Nirvānu.

Daudzi cilvēki apstrīd Patiesību par ciešanām. Viņi apgalvo, ka Samsārā ir ne tikai un vienīgi ciešanas, bet arī laime – jo daudzas samsāriskās būtnes ir laimīgas. Atbildi uz šo jautājumu mēs sniedzām, aplūkojot jautājumu par „Pārmaiņu ciešanām”. Atkārtosim vēlreiz. Samsāras laime – tā ir aptumšota laime, pēc savas būtības tā ir kā ciešanu pretstats, bet var pārtapt par ciešanām jebkurā brīdī, tāpēc Patiesība par ciešanām ir patiesa.

Viss, kas attēlots „Samsāras Ritenī” – ciešanu sfēra. Attēlā Patiesība par ciešanām attēlota ar dzīvajām būtnēm un to dzīves areāliem; Meru kalns, četri kontinenti u.t.t. – visas samsāriskā pasaule.

Laika gaitā parādījušās daudzi „Samsāras Riteņa” attēli, un atbilstoši, sastopamas dažādas tā attēlojumu variācijas.

Zīmējuma centrā attēloti cūka, čūska un putns. Dažos attēlos putns un čūska iznāk no cūkas mutes, vēl citos – visi viņi iznāk viens no otra mutes, veidodami apli. Tā simboliski parādīti ciešanu avoti – trīs pamata klešas. Šeit cūka simbolizē neziņu, čūska – dusmas, bet putns – kaisli.

Attēlā šos trīs ieskauj baltās un melnās karmas gredzens. Ja būtnēm, kuras atrodas bardo, bijis labās karmas uzplaiksnījums, tad viņi dodas pa dienas un mēness gaismas apspīdēto ceļu, kā attēlots attēlā: cilvēki baltajā pusgredzenā dodas augšup. Tas nozīmē, ka viņi dodas uz labajām pasaulēm. Savukārt būtnes, kurām bijis nelabās karmas uzplaiksnījums, nokļūst zemajās pasaulēs. Attēlā tas attēlots melnajā pusgredzenā, kā būtnes, kuras lido lejup ar galvu pa priekšu. Tas nozīmē, ka atrodoties necaurredzamā tumsā, viņi dodas uz zemajām pasaulēm.

Karmas gredzenu ieskauj seši samsārisko būtnu veidi. Lai arī eksistē dažādi „Samsāras Riteņa” attēlojumi, visos tiek ievērots viens princips: dievu pasaules, pusdievu, cilvēku atrodas attēla augšējā daļā, bet dzīvnieku, pretu un elles pasaules – apakšējā. Dažos attēlos atsevišķi attēlotas karstās un aukstās elles pasaules, reizēm tās sastopamas vienā veidolā. Dzīvnieku pasaulu attēlojumi dalās divos veidos: ganāmpulkos

un vienpatni dzīvojošie. Ir trīs pretu veidi: ar ārējiem ierobežojumiem barības uzņemšanai, ar iekšējiem ēdiena uzņemšanas ierobežojumiem, un ar ierobežojumiem pašā ēdienā – tie visi attēloti attēlā.

Dieviem un pusdieviem pieejami vienādi materiālie labumi. Vienīgā atšķirība, ka dieviem ir pieejams arī dievišķais nektārs, bet pusdieviem – nē. Pusdievu pasaulē aug Koks, kas izpilda visas vēlēšanās (Pagsam Šin), bet tā lapotne atrodas dievu pasaulē, tāpēc šā koka augļi tiek dieviem. Pusdievi pastāvīgi mēģina koku nocirst, taču pa cik dievu nopelni lielāki, viņiem tas neizdodas.

Ārējā gredzenā attēlota savstarpēji atkarīgās rašanās divpadsmit posmu formula. Tālāk mēs tos apskatīsim sīkāk.

Ja netiek iznīcināta neziņa, tad Samsāras rats griežas vienmēr. Vienkāršam cilvēkam ir viegli uztverama attēlā attēlotā patiesība. Tajā redzami ciešanu cēloņi, tie attēloti rata centrā. Līdz, kamēr neatbrīvosimies no šīm trīs indēm, mēs vienmēr atradīsimies Samsāras riņķojumā. Neatkarīgi, vai mēs saņemsim labu vai sliktu piedzimšanu, tās visas ir ciešanu pasaulēs.

Jo šis rats atrodas „nāves valdnieka” žokļos. Tas mums stāsta par nāvi un nepastāvību. Nāves valdnieks ir ļoti skarbs, viņš ierauj šausmās, mēs esam pilnīgi bezpalīdzīgi viņa priekšā, nāves priekšā. Taču diemžēl mēs par to aizdomājamies ļoti reti, lai arī, kā secinām no attēla, nepieciešams atbrīvoties no Samsāras – ciešanu trauka. Sešu pasaulu un Divpadsmit posmu formulas attēlojums ir Patiesība par ciešanām un Patiesība par ciešanu cēloņiem.

Augšējā kreisajā stūrī attēlots pilns mēness. Pilns mēness ir Patiesības par ciešanu izbeigšanu simbols, tāpēc, ka tam piemīt īpašība pakāpeniski atbrīvot savu tumšo daļu un beigās palikt apaļam un baltam. Tieši šā īpašība tiek pielīdzināta ar Apgaismoības sasniegumiem, ar Patiesību par ciešanu izbeigšanos. Dažos „Samsāras Riteņa” attēlos Buda ar roku rāda uz mēnesi.

Patiesība par Ceļu attēlā parādīta ar divām šlokām, uz kurām norāda Buda – tas ir simbols Budas norādei uz Atbrīvošanās Ceļu. Mēness, šlokas un Buda neatrodas skarbā nāves saimnieka žokļos – tie ir ārpus Samsāras robežām. Tāpat cilvēkam, kurš vēlas sasniegt Atbrīvošanos, nepieciešams novērsties no Samsāras – izprast tās tvērienu un sekot Budas norādītajam ceļam. Attēla pamatnozīme ir tieši tajā.

Attēlā attēloti savstarpēji atkarīgās rašanās divpadsmit posmi. Pārskatīsim tos: 1. neziņa; 2. izraisošā karma; 3. apziņa; 4. vārds – forma; 5. sešas ajatanas; 6. kontakts; 7. sajūtas; 8. iekāre; 9. pieķeršanās; 10. tapšana; 11. dzimšana; 12. vecums, nāve. Apskatīsim tos sīkāk.

1. *Neziņa* – tas ir psiholoģisks maldu elements, nepareizs uzskats (priekšstats par nepastāvīgā kopumu), pretējs zināšanām, gudrībai un

skaidrajai izpratnei. Neziņas raksturīgākā pazīme ir nepareiza izpratne par patieso fenomenu īpašībām.

Neziņai ir divi aspekti:

- 1) neziņa par karmas likumu:
- 2) neziņa par lietu patieso dabu.

Attēlā neziņa attēlota kā akls vecs vīrs, kurš atspiežas uz nūjas. Aklais nespēj patstāvīgi atrast ceļu un klejo tumsībā, nespēdams redzēt ceļu. Mūsu ar neziņu aptumšotā apziņa līdzīga šim vecajam vīram: tā akli velk mūs sev līdzi, un noved pie ciešanām.

2. *Darbības*– neziņa nosaka darbības aktus, kuru rezultātā formējas baltā vai melnā izraisošā karma. Tā arī rada nākamo piedzimšanu. Neziņa par karmas likumu noved pie nelabās karmas uzkrāšanās. Neziņa par lietu patieso dabu nosaka labās un nesagraujamās karmas uzkrāšanās. Bet neatkarīgi no tā, kādas ir šīs darbības: labas, neitrālas vai nelabas, to pamatu veido iedzimtais destruktīvais priekšstats par pašeksistējošu „es”, un visu veidu karmu formēšanās ir tiešas sekas pieķeršanās savam „es”.

Neziņai ir ļoti daudz veidu. Piemēram, tā var būt neziņa par Četrām Cildenajām Patiesībām. Pie šā neziņas veida, konkrēti, attiecināma Patiesības par ciešanām nezināšana, maldīgi priekšstati par patiesas laimes eksistenci Samsāras robežās. Daudzas būtnes pašas sevi ar šo māna un tiecās pēc labām pārdzimšanām, taču patiesībā tās neiziet ārpus Samsāras robežām, vai, citiem vārdiem sakot, neatbrīvojās no ciešanu avota. Lai arī šķiet, ka vienīgi neziņa par karmas likumu ierauj ciešanās, bet neziņa par patieso dabu var ievest labā piedzimšanā, kur nav tiešu ciešanu.

Ikkatri darbību akti, labie, nelabie vai neitrālie, piepildās un noslēdzas. Darbība uzsākta vienā laika momentā, citā – pabeigta. Tās nospiedums uzglabājas apziņā. Tas ir kā sandalkoka zariņu turēt ūdens glāzē un tas aizvākt, tā smarža ilgi paliek glāzē.

Attēlā otrais posms attēlots kā podnieks. Podnieks veido traukus. Apziņa līdzinās mīkstam mālam, kurā darbības veido nospiedumus – traukus. Tādējādi, podnieks simbolizē darbības – neziņas sekas, trauki simbolizē rezultātu – karmu. Tas ir, mēs, līdzīgi podniekam, pateicoties aptumšotajai apziņai, veicam darbības, kuru rezultātā veidojas karma – nospiedumi apziņā.

3. *Apziņa*. Ir divi apziņas veidi:

- 1) cēloņa perioda apziņa:
- 2) rezultāta perioda apziņa.

Cēloņa perioda apziņa – apziņa, kurā darbības atstāj pēdas nospieduma veidā. Kamēr nav notikusi piedzimšana jaunā dzīvības formā, kas ir šās darbības pabeigšanas rezultāts, tad attiecībā pret šo jauno dzīvi tā ir cēloņa perioda apziņa. Savukārt kad notikusi piedzimšana jaunā dzīvības formā (kā pabeigtās darbības rezultāts), tā saucās par rezultāta perioda

apziņu. Un tiks dēvēta par rezultāta perioda apziņu, kamēr nepametīs to savu atbalstu – ķermeni u.t.t.

„Samsāras Riteņa” attēlā apziņa attēlota mērkaķa veidolā, kurš pieķēries augļu koka zaram. Zars – nākamā eksistence, augļi – darbību pilnīgās nobriešanas rezultāts. Šis zars – viens no daudzajiem eksistences koka zariem, tātad ir dauzu eksistēšanu potenciāls, kas aktualizēsies pēc šajā dzīvē uzkrātās karmas rezultātu nobriešanas. Kokā sēdošais mērkaķis simbolizē apziņu. Mērkaķis parasti nesēd vienā vietā, tas pastāvīgi atrodas kustībā. Tāpat arī mūsu apziņa nepārtraukti klejo no vienas piedzimšanas uz nākamo.

4. *Vārds – forma.* Cēloņa perioda apziņas pārveidošanās par rezultāta perioda apziņu laikā norisinās tēva spermas un mātes asiņu savienošana, kurā ienāk dzīvās būtnes apziņa jaunajā piedzimšanā. Darbības rezultātā rezultāta perioda apziņa pilē, izveidotai no spermas un dzemdes asinīm, realizējās attīstības iespēja. Pateicoties tam, embrijs pieņem ovālu, pagarinātu u.t.t formu, un rezultātā pārtop ķermenī. Tas ir organisma pamats, un mūsu gadījumā tiek dēvēts par materiālo skandhu un sastāda „formu” (izņemot piedzimšanas Anupaghatā gadījumā, kad materiālā skandha sastopama sēklas veidolā). Tad uz šā pamata rodas sajūtas, priekšstati un citi psihiskie elementi- pārējās četras skandhas un sastāda „vārdu”.

Ceturtais posms vārds – forma attēlā attēlots divu ar laivu peldošu cilvēku veidā. Laivas pagarinājuma forma līdzīga embrijam, kas formējas mātes dzemdē pēc tēva sēklas un mātes asiņu sajaukšanās. Embrijam vēl nav sajūtu orgāni, taču tas ir organisma pamats, kas līdzīgi kā dažādas kravas pārvedoša laiva, spēj ietilpināt sevī trīs sajūtu veidus, un pārved būtnes no vienas dzimšanas nākamajā. Vārds – cilvēks, kurš vada, forma – cilvēks, kurš airē.

5. *Sešas ajatanas.* Vārda – formas stadijā veidojas pamats organismam, kas pēc tam attīstās, veidojot atsevišķas ķermeņa daļas: galvu, ķermeni, rokas, kājas u.t.t., tajā skaitā veidojās arī acis, ausis, deguns, mēle, caur kurām realizējas uztveres spēja. Uztveršanai nepieciešams – no vienas puses, uztvert spējīgos orgānus, no otras puses – uztveršanas objektu. Realizācijas stadija uztveršanas spējai caur sešiem orgāniem– sešas ajatanas – ir savstarpēji atkarīgās rašanās piektais posms. Ir pavisam sešas uztveres iespējas – 1) spēja redzēt – izpaužas caur redzes orgāniem – acīm; 2) spēja dzirdēt – caur dzirdes orgāniem – ausīm; 3) spēja saost – caur ožas orgāniem – degunu; 4) garšas uztveres spēja – caur garšas orgāniem – mēli; 5) taustes spēja – caur ķermeni; 6) mentālā spēja apzināties caur prātu. Šo posmu raksturo stadija, kad vēl nav sajūtas, kad sajūtu orgānu apziņa un prāta apziņa vēl savstarpēji nemijiedarbojās. Uzskata, ka ajatanas tiek realizētas tad, kad tām būs spēja pārvaldīt katrai savu objektu.

Attēlā piektais posms attēlots kā tukša māja ar sešiem logiem, kurā vēl nav ievācies saimnieks. Tā simbolizē ķermeni, kam jau ir objektu uztveršanas spēja, bet vēl nav kontakta ar tiem.

6. *Kontakts*. Šajā stadijā parādās objektu savienošanas spēja, sešus sajūtu orgānus un sešas apziņas. Tas ir sešu apziņu veidu darbības sākuma periods. Ir pavisam seši kontaktēšanās veidi, kas balstās sešos sajūtu orgānos. Acs kontaktējas ar redzes objektu, redzes apziņa spējīga izšķirt objektu, u.t.t. Šajā stadijā parādās spēja atšķirt objektus kā patīkams – nepatīkams, liels – mazs u.t.t, bet nav sajūtu pieredze.

Attēlā sestais posms attēlots kā vīrietis un sieviete, kuri veic dzimumaktu. Tā simboliski parādīts brīdis kad indivīds iegūst apziņu. Kad apgalvo, ka apziņa ienāk tēva sēklas un mātes asiņu savienojumā, tad domāta ir apziņa, kas no neatminamiem laikiem pāriet no vienas piedzimšanas uz nākamo, un nākotnē aizved pie Apgaismības. Bez šās apziņas indivīdam nevar būt sajūtu orgānu apziņas. Vienīgi pēc šās apziņas ieiešanas ķermenī realizējas sestais savstarpēji atkarīgās rašanās formulas sestais posms – kontakts. Indivīdam parādās sajūtu orgānu apziņa. Tādējādi, kļūst iespējama kontaktēšanās ar apkārtējo pasauli, bet šajā etapā vēl nav sajūtas.

Dzimumaktu veicošo vīrieša un sievietes attēls nozīmē nonākt pie atšķirtspējas ar sajūtu orgānu apziņu.

7. *Sajūtas*. Kontaktēšanās sekas – objekta, sajūtu orgāna un sajūtu orgāna apziņas savienošanās, un šā savienojuma apzināta izvērtējuma parādīšanās – izšķiršana, - ir sajūtas. Ir trīs veidu sajūtas: patīkamās, nepatīkamās un neitrālās. Ir sešas sajūtu iespējamības, atbilstošas sešiem sajūtu orgāniem, katra no tām var sniegt svētlaimi, ciešanas vai neko. Tādējādi, sastopamai astoņpadsmit sajūtu veidi.

Attēlā septītais posms – sajūtas – attēlots kā ar bultu acī ievainots cilvēks. Mums visiem zināms, ka jebkura, pat nenožīmīgākā rēta, izraisa sāpju sajūtu, un ļoti sāpīgas izjūtas rada ievainojums acī. Ar tādu pašu asu sāpju izjūtu rodas pirmā sajūta. Bulta acī – kontaktēšanās – bultu satvērusī roka – sajūtas.

8. *Iekāre*. No sajūtām rodas iekāre, vai kaislīga pieķeršanās. Tiekmsme pēc patīkamām sajūtām, nevēlēšanās no tām šķirties, un milzīga tiekmsme atbrīvoties no nepatīkamām izjūtām.

„Samsāras Riteņa” attēlā kā astotais posms, attēloti divi cilvēki, kuri dzer alkoholisku dzērienu. Iedzērušie parasti nezina mēru, nav piesātināmi. Tieši tāpat būtnes kaislīgi alkst pēc baudas – neatrodot piesātinājumu, un kaismīgi vēlas atbrīvoties no nepatīkamā.

9. *Pieķeršanās*. Vēlme par katru cenu iegūt iekāres objektu. Iepriekšējā posmā aprakstītā iekāre noved pie pieķeršanās.

Attēlā devītais posms parādīts kā augļus vācošs cilvēks. Šis attēls simbolizē cilvēku, kurš izjūt baudu, un kuram ir milzīga vēlēšanās to

izjust atkal un atkal, tāpēc viņš ir „piesiets” pie baudu objektiem, vēlas tos iegūt lai ko tas arī prasītu.

10. *Tapšana*. Darbības atstāj nospiedumu cēloņa perioda apziņā. Ar iekāri un pieķeršanos šis nospiedums tiek uzbarots un novests līdz gatavībai radīt sekas – jaunu piedzimšanu. Tapšana ir iepriekšējās karmas rezultāts, un ar savas izpaušanās pirmo brīdi pati rada karmu. No tapšanas rodas dzimšana. Kaut kas sākumā eksistē, pēc tam dzimst, tas ir, no nekā nevar rasties nekas.

„Samsāras Riteni” attēlojošā attēlā, tapšana rādīta vai nu ligzdā uz olām sēdoša putna, vai līgavas veidolā. Dzīvē līgava ieņem starpstāvokli: viņa vēl ir meita (karmas sekas), pakļaujas saviem vecākiem (karma), bet gatavojās kļūt par saimnieci mājā, kurā pati diktēs nosacījumus saviem bērniem. Savus bērnus barojošā putna tēls, saturiskā nozīme ir, ka pēc iekāres un pieķeršanās darbības veidotā nospieduma nepieciešams vēl kāds „izsēdēšanas” periods, lai šie nospiedumi pilnībā nobriestu savām sekām.

11. *Dzimšana*. Tas ir pirmais moments apziņas ieiešanai vienā no četrām dzimšanas vietām, kuras nosaka desmitais posms – tapšana, kas sevī izpauž darbības nospiedumu – otro posmu, klešu – iekāres un pieķeršanās „uzbarots”.

Attēlā savstarpēji atkarīgās rašanās vienpadsmitais posms – dzimšana – rādīts kā bērnu dzemdējoša sievietē. Bērna dzimšana no mātes simbolizē skandhu rašanos. Šī dzimšana ir iepriekš veikto darbību sekas – seku kopsumma, un noteiktā laika posmā (mātes dzemdē) nobriedušas.

12. *Novecošana un nāve*. Slimībās ķermenis pakāpeniski nolietojas, un pēc tam piemāk nāve.

Attēlā desmitais posms – novecošana un nāve – parādīts kā liķi nesoša cilvēku grupa. Tas ir novecošanas un nāves simbols.

Savstarpēji atkarīgās rašanās formulas elementi strukturēti vairākos veidos. No vienas puses tos var sadalīt četrās grupās: 1. ievelkošie, 2. formējošie, 3. ievilkto cēlonis, 4. formēto cēlonis.

1. Ievelkošie posmi – tie ir neziņa, darbības, cēloņa perioda apziņa. Neziņa – sējējs, darbības – sēkla, un cēloņa perioda apziņa – lauks. Šeit ietilpst pirmais un otrais posms, lai arī pieņemts skaitīt kā trīs, papildus pieliekot apziņu.
2. Iekāre, pieķeršanās un tapšana ir formējošie posmi. Lai sēkla spētu izaugt, nepietiek to vienīgi guldīt augsnē, tam nepieciešami arī atbilstoši nosacījumi. Šādi nosacījumi ir augsnes mēslošana, mitrums, siltums, u.t.t. – tas viss ir spēks, kas rada iespējamību sēklai izaugt. Tāpat arī šeit. Karmas sēklas attīstību veicina iekāre un pieķeršanās, un tā pēc tam nonāk pie pēdējā etapa veidošanās pirms jaunas dzimšanas atrašanas – tapšanas.

3. Ievilkšie posmi – tie ir seku perioda apziņa, vārds – forma, sešas ajatanas, kontakts, sajūtas.
4. Formētie posmi – dzimšana, novecošana un nāve.

Ar divpadsmit posmu formulu attēlo Patiesību par ciešanām un Patiesību par ciešanu cēloņiem, bet tā neparāda Patiesību par ceļu un Patiesību par ciešanu izbeigšanu.

No otras puses, formulu var grupēt sekojošā veidā:

1. Klešas: a) neziņa; b) iekāre; c) pieķeršanās.
2. Karma: a) darbības; b) tapšana.
3. Dzimstošās: apziņa, vārds – forma, sešas ajatanas, kontakts, sajūtas, dzimšana un nāve.

Formulu tāpat var sadalīt divās daļās:

1. Patiesība par ciešanu cēloņiem. Tie ir pieci posmi: neziņa, darbības, cēloņa un seku perioda apziņa, iekāre un pieķeršanās.
2. Patiesība par ciešanām – atlikušie septiņi.

Izskatīsim, kā veidojas Divpadsmit posmu formula Samsāras riņķojumā. Cik piedzimšanas nepieciešams visu formulas posmu iziešanai?

Aiz neziņas tiek veiktas darbības, uzkrājas karma, kas nogulsnējas cēloņa perioda apziņā. Tā nobriest, iekāres un pieķeršanās uzbarota, un pēc tam notiek tapšana nākamajā piedzimšanā.

Lai cik ātrs process nebūtu, pilnībā visi divpadsmit posmi piepildās vienīgi divās piedzimšanās, un lai cik process neaizkavētos, tas tiek iziets trīs piedzimšanās.

Izskatīsim savstarpēji atkarīgās rašanās formulas procesu trīs dzīvju laikā. Aiz neziņas tiek veiktas darbības, uzkrājas karma, kas nogulsnējas cēloņa perioda apziņā. Tas notiek pirmajā dzīvē. No tā, ka šo karmu iekāre un pieķeršanās vēl nav uzbarojusi līdz pilnīgai nobriešanai, nenotiek tapšana, tas ir nākamo posmu formēšanas process nenotiek nākamajā piedzimšanā, bet saglabājas kā cēloņa perioda apziņa. Pēc tam, kādā no nākamajām dzīvēm (patiesībā tā ir otrā dzīve, kas ir tieši saistīta ar tās darbības nospiedumiem) iekāre un pieķeršanās uzbaro tās darbības nospiedumu līdz pilnīgai nobriešanai un notiek tapšana. Trešajā dzīvē dzīvā būtne iegūst sekas – realizējas dzimšanas, novecošanas un nāves posmi. Tādējādi, darbības, veiktas ar neziņas spēku, velk sev līdzi sekojošu ciklu:

- cēloņa laiks – darbības tiek veiktas, un atstāj nospiedumu apziņas perioda apziņā;
- tapšanas laiks – vienā no dzīvēm iekāre un pieķeršanās uzbaro apziņā esošo cēloņa perioda nospiedumu, un notiek tapšanas posma formēšanās, kas ir pamats lai rastos seku perioda apziņa;

- sekas laiks - karmas realizācijas laiks.

Tādējādi, pilna Divpadsmīt posmu formulas realizācija notiek trīs piedzimšanu laikā, taču starp tām var būt milzīgi laika posmi, par kalpas garumā.

Piemēram, kāds cilvēks ar pateicoties neziņai, uzkrāj karmu, kas var viņu iemest zemākajās pasaulēs. Bet pirms nāves, ievērojot Mācības padomus, viņš attīsta apziņā svētīgu domu. Tas sniedz labās karmas, kura uzkrāta kādā no iepriekšējām dzīvē, izstarojumu, vai realizāciju, un kas ir spēcīgāka, kā šajā dzīvē uzkrātā negatīvā karma un noved viņu pie piedzimšanas augstajās sfērās. Ja nu jau jaunā dzīves cikla beigās cilvēks būs iekāres vai pieķeršanās varā, tad notiks tās sliktās karmas, par kuru mēs runājam iepriekš, izstarojums, un viņš piedzims zemajās pasaulēs.

Starp ievelkošajiem un formējošajiem posmiem pāriet daudz laika, var būt, ne viena un arī ne divas piedzimšanas, tajā laikā realizējas cita, agrāk uzkrātā karma. Katra piedzimšana notiek saistībā ar dažādiem cēloņiem. Šeit ievērots princips nobriešanai trīs dzīvu periodā – kā garākais termiņš, un divas dzīves – kā mazākais.

Nagardžuna rakstīja: „No trim rodas divi, no diviem – septiņi, no septiņiem – atkal trīs. Tā arī griežas Samsāra – no Samsāras virsotnes līdz Aviči ellei”. Nagardžunas sacītajā: trīs – neziņa, iekāre, pieķeršanās; divi – karma un tapšana; septiņi – pārējie septiņi formulas posmi, bet tie, savukārt, atkal rada trīs pamata klešas.

Ja pārtraukt neziņu, tad nerodas karma, sekojoši tā neatstāj nospiedumus apziņā. Pa cik nav nospiedumu, tad pat ar iekāri un pieķeršanos nerodas ciešanas, precīzāk, nav posmi vārds – forma, sešas ajetanas, kontakts, sajūtas, dzimšana, vecums un nāve. Tie ir pārtraukti.

Lai pārtrauktu klešas un ciešanas, nepieciešams attīstīt sevī novēršanos no Samsāras, un centienus praktizēt Ceļu uz apgaismību. Mēs runājam par savstarpēji atkarīgās rašanās Divpadsmīt posmu formulu – Samsāras Riteni. Nevajag domāt, ka ar savstarpēji atkarīgo rašanos tiek saprasta tikai un vienīgi Divpadsmīt posmu formula. Viss eksistējošais ir savstarpēji saistīts. Ar savstarpējo atkarību saprotot, ka visi fenomeni un parādības radušās no cēloņiem un nosacījumiem, un tos veido sastāvdaļas.

Ir jēdziens par esošā savstarpējo atkarību un neesošā savstarpējo atkarību. Atšķirība starp tiem jāsaprot tādējādi, ka savstarpējā atkarība starp esošajiem ir cēloņu – seku saistība, bet neesošā savstarpējā atkarībā tās nav. Neesošo savstarpējo atkarību nosaka pretnostatījumi. Kā neesošā piemērs kalpo telpa. Telpa nav kaut kā sekas. Telpai ir pretējas daļas: ziemeļi – dienvidi, austrumi – rietumi, u.t.t. (iespējams apgalvot, ka pa cik ir ziemeļi, jābūt arī dienvidiem – tas izriet no neesošā savstarpējās atkarības nosacījuma).

Esošais formējās pateicoties cēloņiem un nosacījumiem, kas veicina cēloņu pāriešanu sekās. Tāpēc var teikt, ka esošais pilnībā ir savstarpēji atkarīgs, neeksistē pats par sevi, neatkarīgi. Ja tas tā nebūtu, nebūtu ne mazākās vajadzības no kaut kā būt atkarīgam, izdomāt kādu nebūt atkarību.

Ir divi savstarpēji atkarīgās rašanās veidi: iekšējais un ārējais. Par ārējās savstarpēji atkarīgās rašanās piemēru kalpo, piemēram, sēkla. Sēkla tiek iesēta augsnē. Stāds ir attiecīgo nosacījumu (mēslojuma un tamlīdzīgu) rezultāts. Iekšējā savstarpēji atkarīgā rašanās – indivīda attīstība. Tā tiek apskatīta savstarpēji atkarīgās rašanās Divpadsmit posmu formulā.